

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник ректора

проф. _____ І.П. Гладкий

« _____ » _____ 2011 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «Розробка і контроль виконання контрактів»
(за вимогами кредитно-модульної системи навчання)

Харків ХНАДУ 2011

Робоча навчальна програма складена к.в.н., доцентом кафедри міжнародної економіки Бабичем А.П.. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» спеціальності 7.03050301 «Міжнародна економіка». Освітньо-кваліфікаційний рівень – «спеціаліст».

Рецензент

Завідувач кафедри міжнародної економіки
доктор економічних наук, професор

Д.В. Бабич

Робоча навчальна програма розглянута та ухвалена на засіданні кафедри Міжнародної економіки
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2011 р.)

Завідувач кафедри
доктор економічних наук, професор

Д.В. Бабич

Схвалено Радою (методичною комісією) факультету Управління та бізнесу
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2011 р.)

Голова Ради (методичної комісії)
факультету Управління та бізнесу
доктор економічних наук, професор

І.А. Дмитрієв

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

«Розробка і контроль виконання контрактів» (системний змістовий модуль)

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 2,5 кредити Усього годин – 90 год. Усього змістових модулів – 14. Усього блоків змістових модулів – 2. Усього залікових модулів – 2. Один змістовий модуль – 6-9 год. Один заліковий модуль – 45 год. Усього аудиторних годин на тиждень – 2 (лекцій – 1 год., практичних занять – 1 год.).	Галузь знань 0305 Економіка і підприємництво. Спеціальність 7.03050103 «Міжнародна економіка» Освітньо-кваліфікаційний рівень – «спеціаліст». Кількість навчальних груп у потоці – 1. Лектор, відповідальний за курс – доцент Бабич Анатолій Петрович	Навчальна дисципліна – вибіркова. Рік підготовки – 5. Семестр навчання – 9. Кількість годин: лекцій – 24, лабораторних робіт – 24, самостійних робіт студентів (СРС) – 42, . Модульний контроль (види контролю: усне опитування, письмова контрольна робота, тестові завдання). Підсумковий контроль: інтегрований залік.

Предметом навчальної дисципліни є процес укладання та виконання контрактів (договорів) під час господарсько-фінансових угод економічних суб'єктів з резидентами та нерезидентами.

2. Мета та завдання

Мета викладання дисципліни – формування у майбутніх економістів системи знань з проблем укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів.

Завдання викладання дисципліни:

- вивчення сутності, структури і змісту економічних контрактів;
- розгляд обов'язків контрагентів та необхідних документів для укладання угод з урахуванням міжнародних норм і правил;
- вивчення базисних та валютно-фінансових умов контракту;
- розгляд питань організації та техніки зовнішньоекономічних операцій.

Після оволодіння курсу «Розробка і контроль виконання контрактів» спеціалісти повинні:

- **знати:** структуру і зміст економічних договорів, порядок їх розробки, укладання, реєстрації та виконання, типізацію зовнішньоекономічних контрактів і специфіку розробки та укладання кожного з їх видів;

- **вміти**: розробляти зміст і формулювати умови зовнішньоекономічних контрактів, складати конкурентний лист.

3. Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі економічних наук. Поняття міжнародного сполучення. Вступ до дисципліни. Цілі та завдання курсу. Структура дисципліни. Теоретико-методичні особливості навчального процесу з дисципліни «Розробка і контроль виконання контрактів». Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і вмінь за дисципліною. Рекомендована література.

Блок змістових модулів (розділ) 1 СУТНІСТЬ, ЗМІСТ, ВИДИ ТА ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ МІЖНАРОДНИХ КОНТРАКТІВ

Змістовий модуль (тема) 1

Сутність, особливості та структура зовнішньоекономічного контракту. Законодавча база контрактної діяльності в Україні

Поняття зовнішньоекономічного контракту (договору). Місце договору в джерелах зобов'язань. Особливості зовнішньоекономічних договорів. Основні складові зовнішньоекономічного договору. Законодавча база зовнішньоекономічної і контрактної діяльності в Україні. Свобода укладання договорів в українському праві.

Змістовий модуль (тема) 2

Типи і види зовнішньоекономічних контрактів

Типи контрактів, Основні критерії типізації контрактів. Односторонні та багатосторонні контракти, Прості та складні контракти. Реальні контракти. Консенсуальні і формальні контракти. Види контрактів. Критерії поділу контрактів на види. Контракти купівлі – продажу, Контракти про лізинг. Ліцензійні контракти. Інвестиційні контракти.

Змістовий модуль (тема) 3

Підготовка до укладення контракту. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку.

Ринкове, підприємницьке середовище на зовнішньому ринку. Фактори зовнішнього підприємницького макросередовища. Фактори зовнішнього підприємницького мікросередовища. Вимоги зовнішнього ринку до товару. Рівень конкуренції на зовнішньому ринку. Джерела інформації про фірми – конкуренти

Змістовий модуль (тема) 4

Пошук, вибір та встановлення контакту з іноземними партнерами

Порядок оцінки, аналізу та вибору фірми партнера. Способи встановлення контакту продавця і покупця. Оферта в комерційній практиці. Замовлення як комерційний документ. Комерційний лист, Рекламна кампанія. Тендер. Лист – намір.

Змістовий модуль (тема) 5

Укладення зовнішньоекономічного контракту. Зовнішньо - торгівельна документація.

Проведення попередніх переговорів. Документи, які необхідні для проведення попередніх переговорів. Протокол про наміри. Попередній договір. Спільний проект контракту, Написання остаточного тексту. Підписання договору, Порядок реєстрації договору. Інші зовнішньо - торгівельні документи.

Змістовий модуль (тема) 6

Організація та контроль за виконанням зовнішньоекономічних контрактів.

Основні стадії виконання експортного контракту. Основні стадії виконання імпортного контракту. Припинення договору. Розходження між припиненням договору й припиненням зобов'язання. Припинення договору за згодою сторін. Припинення договору у зв'язку зі смертю сторони. Припинення договору при випадковій загибелі його предмета або в результаті дії нездоланної сили. Припинення договору при невиконанні зобов'язання однією стороною (шляхом розірвання). Припинення недійсного договору

Змістовий модуль (тема) 7

Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6

Модульний контроль знань за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Перелік питань

1. Сутність зовнішньоекономічного контракту.
2. Особливості зовнішньоекономічних договорів.
3. Основні складові зовнішньоекономічного договору.
4. Законодавча база зовнішньоекономічної і контрактної діяльності в Україні.
5. Типи і види зовнішньоекономічних контактів.
6. Підготовка до укладення контракту.
7. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку.

8. Пошук, вибір та встановлення контакту з іноземними партнерами.
9. Проведення попередніх переговорів.
10. Документи, які необхідні для проведення попередніх переговорів.
11. Основні стадії виконання експортного контракту.
12. Основні стадії виконання імпортного контракту.

Блок змістових модулів (розділ) 2

ПОРЯДОК ФОРМУЛЮВАННЯ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО КОНТРАКТУ

Змістовий модуль (тема) 8

Порядок формулювання розділі «Преамбула» та «Предмет контракту» в зовнішньоекономічних контрактах

Сторони договору. Продавець і покупець. Вид діяльності. Об'єкт діяльності. Визначення і термінологія. Приклад формулювання розділу «Преамбула». Приклад формулювання розділу «Предмет контракту».

Змістовий модуль (тема) 9

Формування ціни та загальної суми зовнішньоекономічного контракту.

Базова ціна. Договірна ціна. Валюта ціни. Валюта платежу. Фактори, які впливають на формування ціни. Способи фіксації ціни. Приклад формулювання розділу контракту «Ціна і загальна сума контракту».

Змістовий модуль (тема) 10

Умови поставки та страхування товару в зовнішньоекономічних контрактах.

Обов'язки продавця і покупця щодо доставки товару. Інкотермс – 2000. Порядок інформування покупця і продавця про прийняття та відвантаження товару. Страхування в зовнішньо - торговельних операціях. Приклад формулювання розділів контракту «Відвантаження товару» та «Страхування».

Змістовий модуль (тема) 11

Умови якості товару, претензії та рекламації в зовнішньоекономічних контрактах

Стандарти визначення якості товару Документи на підтвердження якості товару. Порядок перевірки якості товару. Гарантії та рекламації. Способи урегулювання рекламацій. Порядок подачі рекламацій. Приклад формулювання розділу контракту «Якість товару».

Змістовий модуль (тема) 12

Проблеми пакування, маркування та поставки товару при виконанні зовнішньоекономічних контрактів

Види упаковки. Упаковка в ціні товару. Сутність маркування товару. Види маркування товару. Товарне маркування. Вантажне маркування. Транспортне маркування. Спеціальне маркування. Приклад формулювання розділу «Упаковка та маркування товару».

Змістовий модуль (тема) 13

Санкції та арбітраж в зовнішньоекономічних контрактах.

Сутність санкцій. Види санкцій. Умови застосування санкцій. Міжнародний арбітраж як інструмент вирішення проблем при виконанні контрактів. Порядок призначення міжнародного арбітражу. Приклад формування розділів «Санкції» та «Арбітраж».

Змістовий модуль (тема) 14

Основні завдання для СРС за змістовими модулями 8,9,11,12,13

Модульний контроль знань за змістовими модулями 8,9,10,11,12,13 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Перелік питань

1. Сторони договору: продавець і покупець.
2. Види цін у зовнішньоекономічних контрактах.
3. Фактори, які впливають на формування ціни.
4. Обов'язки продавця і покупця щодо доставки товару.
5. Інкотермс – 2000.
6. Стандарти визначення якості товару
7. Документи на підтвердження якості товару.
8. Порядок перевірки якості товару.
9. Види маркування товару.
10. Міжнародний арбітраж як інструмент вирішення проблем.

Заключення

Інтегрований висновок за дисципліною. Значення отриманих знань з дисципліни для формування світогляду майбутнього фахівця. Перспективи розвитку теорії та практики правового захисту інтелектуальної власності.

4. Розподіл змістовних модулів за видами занять (за годинами та кредитами)

Таблиця 4.1

Назва змістовного модуля	Кількість годин				
	Всього на змістовний модуль (год/кред)	аудиторних	з них		Самостійна робота студентів
			лекцій	лабораторних робіт	
Блок змістових модулів (розділ) 1 СУТНІСТЬ, ЗМІСТ, ВИДИ ТА ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ МІЖНАРОДНИХ КОНТРАКТІВ					
Змістовий модуль (тема) 1. Сутність, особливості та структура зовнішньоекономічного контракту. Законодавча база контрактної діяльності в Україні	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 2.. Типи і види зовнішньоекономічних контрактів.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 3. Підготовка до укладення контракту. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 4. Пошук, вибір та встановлення контакту з іноземними партнерами	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 5. Укладення зовнішньоекономічного контракту. Зовнішньо - торгівельна документація.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 6. Організація та контроль за виконанням зовнішньоекономічних контрактів.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 7. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6	9/0,25	-	-	-	9
Усього за блоком змістовних модулів (розділом)1	45/ 1, 25	24	12	12	21
Блок змістових модулів (розділ) 2 ПОРЯДОК ФОРМУЛЮВАННЯ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО КОНТРАКТУ					
Змістовий модуль (тема) 8. Порядок формулювання розділі «Преамбула» та «Предмет контракту» в зовнішньоекономічних контрактах.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 9. Формування ціни та загальної суми зовнішньоекономічного контракту.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 10. Умови поставки та страхування товару в зовнішньоекономічних контрактах.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 11. Умови якості товару, претензії та рекламації в зовнішньоекономічних контрактах.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 12. Проблеми пакування, маркування та поставки товару при виконанні зовнішньоекономічних контрактів.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 13. . Санкції та арбітраж в зовнішньоекономічних контрактах.	6/0,16	4	2	2	2
Змістовий модуль (тема) 14. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 8,9,10,11,12,13	9/0,25	-	-	-	9
Усього за блоком змістовних модулів (розділом)1	45/ 1, 25	24	12	12	21
Всього	90/2,5	48	24	24	42

Перелік тем лабораторних робіт

Таблиця 4.2

№ практ. зан.	№ зміс. мод	Зміст лабораторних робіт	Кільк. год./обсяг кредит.
1	1,2	Договір як джерело зобов'язань. Загальні положення про виникнення договору. Укладання договору. Предмет, підстава (кауза) та інші умови договору.	4/0,12
2	3,4	Особливості та види договорів. Дія та недійсність договору. Припинення договору. Тлумачення та поступка договору. Торговельні порядки та звичаї.	4/0,12
3	5,6	Порядок укладання контрактів. Порядок реєстрації та обліку зовнішньоекономічних договорів. Договір купівлі-продажу. Договір про імпорт устаткування. Договір про зустрічні поставки (бартерний договір).	4/0,12
4	7,8	Зовнішньоторгова документація. Договір комерційного представництва. Договір про консигнаційний склад. Договір комісії. Договір про лізинг. Договір технічного обслуговування. Договір про виконання робіт з матеріалів замовника.	4/0,12
5	9,10	Договір про довгострокову виробничу кооперацію. Договори про створення змішаних підприємств. Договір про іноземні інвестиції. Ліцензійний договір. Договір про передачу знань і досвіду (договір про передачу ноу-хау). Договір про спорудження інвестиційних об'єктів	4/0,12
6	11,12	Базисні умови поставок зовнішньоторговельного контракту. Інкотермс-2000. Договір перевезення (транспортування). Договір про міжнародну експедицію. Договір страхування.	4/0,12
Всього годин			24/0,72

5. Система оцінювання навчання

5.1. Система оцінювання трудовитрат навчання студента (залікові модулі)

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма контролю знань	Шкала оцінювання знань студента
1	2	3	4	5	6
1	Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6,7	45	1, 25	Модульний контроль: тестування	(1...100)
2	Другий заліковий модуль за змістовими модулями 8,9,10,11,12,13,14	45	1, 25	Модульний контроль: тестування	(1...100)
Усього		90	2,5		(1...100)

Примітка: підсумкова оцінка трудовитрат студента на засвоєння дисципліни у

цілому підраховується як арифметична сума кредитів за опрацьованими заліковими модулями.

5.2. Система оцінювання знань студентів і шкала оцінки (за кожний заліковий модуль)

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
BC	Добре	75 – 89
DE	Задовільно	60 – 74
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774, підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1...100) балів.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Навчальним планом підготовки фахівців за спеціальністю 7.050103 не передбачено виконання індивідуального завдання.

7. Види, форми та методи навчання

Лекції, лабораторні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно таблиці розподілу змістових модулів за видами занять (за годинами та кредитами).

8. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

9. Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів

1. Бойко М.Д. Цивільно-правові документи: Зразки заяв, скарг, договорів, заповітів, доручень, контрактів, актів з цивільно-прав. питань / М.Д. Бойко, В.М. Співак, М.А. Хазін; За ред. В.Д. Гвоздецького. – 2-ге вид., виправ. й доп. – К.: Наук. думка, 1997. – 262 с.

2. Винокуров Д. Долгосрочные договоры / Д. Винокуров. – Х.: Фактор, 2000. – 72 с.
3. Дашков Л.П. Коммерческий договор: от заключения до исполнения: Юрид. оформление. Практик. советы. Образцы договоров, претензий, исков /Л.П. Дашков, А.В. Брызгалин 2-е изд.-М.: ИВЦ «Маркетинг», 1989. – 324 с.
4. Деловой контракт с зарубежным партнером / Под общ. ред. А.В. Плотникова. – К.: Либра, 1993. – 184 с.
5. Джурович Р. Руководство по заключению внешнеторговых контрактов: Пер. с серб.-хорват / Р. Джурович. – М.: Рос. право, 1992. – 414 с.
6. Договорная практика: Пособие по претензионно-исковой работе предпринимателя / И.Е. Красько, В.П. Жушман, Н.И. Титов и др. – Х.: РИП Оригинал, 1993. – 141 с.
7. Збірник типових договорів: З можливістю копіювання / Ред. О.А. Кривенко. – 3-тє вид., випр. та доп. – К.: КНТ, 2003. – 96 с.
8. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 607 с.
9. Михайлов Д.М. Внешнеторговый контракт: Учеб. пособие / Д.М. Михайлов. – М.: Закон и право, 1997. – 182 с.
10. Настольная книга предпринимателя по договорной и претензионно-исковой работе. – Х., 1995.-140 с.
11. Новиков С. Договора в хозяйственной деятельности / С. Новиков, А. Лобанов, Д. Винокуров. – Х.: Фактор, 2006. – 488 с.
12. Регулювання форми і змісту договорів: Зб. законодавчих актів / Упоряд. Є.К. Пашутинський. – К.: КНТ, 2004. – 228 с.
13. Сборник типовых договоров. –3-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 17 с.
14. Сборник типовых форм юридических документов: Акты, договоры, претензии, исковые заявления, гарантийн. письма / Отв. за вып. А.Г. Третьякова. – Х.: Райдер, 1997. – 180 с.

Узгодження з іншими дисциплінами навчального плану

Дисципліна	Викладач	Підпис

Укладач:
доцент кафедри
міжнародної економіки

Анатолі Петрович Бабич